
Alle trenger legevakten

AKTUELT I FORENINGEN

MARIT HERMANSEN

marit.hermansen@legeforeningen.no

President

I høringsinnspillet til akuttmedisinforskriften i 2014, skrev Legeforeningen at «Det er på tide å legge bak seg restene av en tradisjon der legevakten er den enkelte leges ansvar, mens kommunene kun skal administrere ordningen.» Tankegangen lever fortsatt i beste velgående, og det er legevaktlegene som betaler prisen.

Dette er enkelt forklart hvorfor oppgjøret mellom Legeforeningen og KS nå er i mekling. Leger i distrikt er entusiastiske og ansvarsfulle legevaktleger som leverer akuttmedisinske tjenester til befolkningen med god kvalitet, og som bidrar til at vi kan føle oss trygge og ivaretatt i hele landet. Legeforeningens krav i høstens forhandlinger handler ikke om å velge når legen skal jobbe, eller å velge bort legevakt. Det handler om å kunne jobbe og leve i små kommuner, uten at jobbsituasjonen invaderer hele livet. For legevaksleger er det vanlig å spise middag med vakttelefonen i veska, delta på skoleavslutninger med vaktbilen på utsida, eller ikke rekke hjem til kveldsmaten. Vi mener det må være mulig å velge at det ikke skal skje hver eneste dag.

Helsedirektoratets undersøkelse av fastlegenes arbeidstid viser at arbeidsbelastningen er urimelig høy for mange leger i distrikt. Etter at uka på fastlegekontoret er over, jobber våre kolleger i snitt 37,5 timer legevakt i form av tilstedevakt, hjemmevakt eller bakvakt. Det er to arbeidsuker på én lege; Én av fire jobber mer enn 52 timer i uka, ja, noen jobber sågar over 100 timer i uka. Utover normal arbeidsuke.

Her er vi ved kjernen i uenigheten mellom Legeforeningen og KS. Kommunene kan pålegge legevaktlegene urimelig høy vaktbelastning, uten at legene kan sette ned foten. KS viser til at løsningen ikke finnes i tariffavtalen, men i en "langsiktig løsning". Men unntaket fra arbeidsmiljøloven ligger i tariffavtalen. Det er derfor vi krever at den enkelte lege skal kunne si nei til en arbeidsbelastning utover sju aktive timer legevakt i uka - i tillegg til normal arbeidsuke. Unntakene fra arbeidsmiljølovens

arbeidstidsbestemmelser i særavtalen har i prinsippet ingen yttergrense. Legene der ute trenger et vern mot urimelig belastning. Deretter kan vi diskutere de langsiktige løsningene.

Legeforeningen har i forhandlingene tilbudt KS muligheten til å avtalefeste omfattende legevaktplaner med lang tidshorisont. En god arbeidsgiver vil dermed kunne drifte små legevakter ute i distriktet med langt bedre planlegging enn dagens vikarstafetter, hvis de tar godt vare på legene i kommunen.

Lite har skjedd siden vårt høringssvar i 2014. KS krever fortsatt ubegrenset unntak fra arbeidstidsbestemmelsene uten å engang ha oversikt over behovet. Det er påfallende hvordan KS fortsatt legger ansvaret for kommunens legevakt på den enkelte lege. Jeg ønsker meg en arbeidsgiver som tar sitt ansvar. Det er slik vi klarer å bygge en trygg og bærekraftig ordning og sikre langsiktig rekruttering til kommunene. Legevakt er et kommunalt ansvar. Det er på tide å vise det også i praksis.

Publisert: 12. oktober 2020. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.